

Περιγραφή χαρακτηριστικών και αξιολόγηση έξι ποικιλιών κερασιάς και μιας ποικιλίας βυσσινιάς

Ιωάννης Α. Χατζηχαρίσης & Κωνσταντίνος Α. Καζαντζής

Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων, Νάουσα

- Παρουσιάζονται τα αποτελέσματα αξιολόγησης για έξι ποικιλίες κερασιάς και μια ποικιλία βυσσινιάς που έχουν εγκατασταθεί από το 1999-2000 στο Κεντρικό Αγρόκτημα του Ινστιτούτου Φυλλοβόλων Δένδρων στη Νάουσα. Τρεις από τις ποικιλίες κερασιάς, οι Adriana, Kordia και Regina, αξιολογούνται ως προτεινόμενες για καλλιέργεια στη χώρα μας επειδή έδειξαν αρκετά ικανοποιητικά χαρακτηριστικά. Και οι τρεις είναι τραγανόσαρκες με καλή ποιότητα καρπού. Είναι αυτοασυμβίβαστες, γι' αυτό θα πρέπει να συγκαλλιεργηθούν με ποικιλίες που συνανθίζουν και τις επικονιάζουν. Η Adriana ωριμάζει 6 ημέρες μετά τη B. Burlat (15 πριν από Τραγανά Εδέσης) και έχει καλή ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο. Η Kordia ωριμάζει 15 ημέρες μετά τη B. Burlat (6 πριν από Τραγανά Εδέσης) και έχει μέτρια ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο. Η Regina ωριμάζει 16-17 ημέρες μετά τη B. Burlat (4-5 πριν από Τραγανά Εδέσης) και έχει σχετική ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο. Το Βύσσινο Επισκοπής, επίσης, αξιολογήθηκε ως μια πολύ καλή αυτογόνιμη ποικιλία βυσσινιάς με άριστο εγκλιματισμό στη χώρα μας και καλοσχηματισμένο δένδρο που δίνει καλές αποδόσεις και πολύ καλή ποιότητα καρπού. Θεωρείται εφάμιλλη των ποικιλιών Τριπόλεως και Φλωρίνης με τις οποίες μπορεί να συγκαλλιεργηθεί αφού ωριμάζει περίπου δέκα ημέρες νωρίτερα.

Οι περιγραφόμενες ποικιλίες εγκαταστάθηκαν στις πειραματικές συλλογές αξιολόγησης των ποικιλιών στο Κεντρικό Αγρόκτημα Ναούσης το 2000, πλην της ποικιλίας Adriana που εγκαταστάθηκε το 1999.

Όλες οι ποικιλίες κερασιάς και βυσσινιάς ήταν εμβολιασμένες σε σπορόφυτα αγριοκερασιάς (*Prunus avium* L.) και φυτεύθηκαν σε δύο επαναλήψεις, από δύο δένδρα στην κάθε επανάληψη.

Οι αποστάσεις φύτευσης των δένδρων ήταν 6,5 x 6,5 m και η διαμόρφωση της κόμης αυτών, σε ανοιχτό κύπελλο.

Οι παρατηρήσεις λαμβάνονταν σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τα χαρακτηριστικά αυτών καταγράφονταν σύμφωνα με τις λίστες της UPOV, του IPGRI, του Ευρωπαϊκού Δικτύου Γενετικού Υλικού Πυρηνοκάρπων και του Ινστιτούτου Ελέγχου Ποικιλιών της χώρας μας.

Έδαφος: Από την εδαφολογική μελέτη που έκανε το Ινστιτούτο Εδαφολογίας Θεσσαλονίκης (Ι.Ε.Θ.) στα αγροκτήματα του Ινστιτούτου πάρθηκαν τα στοιχεία εκείνα που αφορούν το αγροτεμάχιο στο οποίο φυτεύθηκαν οι συλλογές κερασιάς.

Το έδαφος του Κεντρικού Κτήματος έχει βάθος 150 cm. Το υπέδαφος αποτελείται από μαργώδη ασβεστόλιθο ή από στρώσεις λίθων και χαλίκων, με λίγο μόνο λεπτόκοκκο υλικό μεταξύ τους. Η μηχανική σύσταση είναι βαριά, αλλά υπάρχει σαφής δομική συγκρότηση σε κόκκους, που εξασφαλίζει μέχρι ένα σημείο τη στράγγιση. Η αντίδραση του εδάφους είναι σε όλη τη μάζα ουδέτερη, μέχρι ελαφρά αλκαλική.

Κλίμα: Το κλίμα της περιοχής του Κεντρικού Αγροκτήμα-

Πίνακας 1. Αποτελέσματα αναλύσεως εδαφοδειγμάτων, από ορύγματα παρατηρήσεων, του αγροτεμαχίου του Κεντρικού Κτήματος Ναούσης.

Τομή	Βάθος στρώσεως (cm)	Μηχανική ανάλυση			Χαρακτηριστικά μηχανικής σύστασης*	Ελεύθερο CaCO ₃ %	pH	Οργανική ουσία	Ολικό άζωτο mg/100gr	Νερό κορεσμού %	Υπόλοιπο σε 25°C ECx10 ³ εκχ. κορ.
		άμμος	ίλύς	άργιλος							
1	0-40	41,4	25,0	33,6	CL	4,7	7,60	-	-	-	-
2	0-95	30,4	25,2	44,4	C	0	7,50	0,88	73	65	<3
-	95-130	32,4	29,2	38,4	CL	7,8	7,80	0,55	49	59	<3
3	0-40	36,4	29,8	33,8	CL	0	7,15	1,77	120	51	<3

* C: Αργίλος, CL: Αργιλοπηλός.

**Πίνακας 2. Μετεωρολογικά δεδομένα
Κεντρικού Αγροκτήματος Ι.Φ.Δ.**

Υψόμετρο	145 m
Γεωγραφικό πλάτος	40° 62'
Γεωγραφικό μήκος	22° 11'
Μέση ετήσια βροχόπτωση	684,5 mm
Μέση ετήσια θερμοκρασία αέρος	16,6° C
Θερμότερος μήνας	Αύγουστος
Ψυχρότερος μήνας	Ιανουάριος
Μέση μέγιστη θερμοκρασία αέρος θερμότερου μήνα	31,9° C
Μέση ελάχιστη θερμοκρασία αέρος ψυχρότερου μήνα	0,7° C
Ετήσιο θερμομετρικό εύρος	31,0° C
Απόλυτη μέγιστη θερμοκρασία	43,5° C
Απόλυτη ελάχιστη θερμοκρασία	-12,5° C
Βιοκλιματικός όροφος:	Υπούγρως με μέτρια ψυχρούς χειμώνες

τους Νάουσας που εγκαταστάθηκε η συλλογή παρουσιάζει τα γενικά χαρακτηριστικά των πεδινών περιοχών της Βόρειας Ελλάδας, που γειτνιάζουν με μεγάλους ορεινούς όγκους ή βρίσκονται στις υπώρειές τους.

Από τα μετεωρολογικά στοιχεία της τελευταίας εικοσαετίας που κρατά το Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων (Ι.Φ.Δ.), προκύπτουν τα δεδομένα του Πίνακα 2 για το κλίμα του Κεντρικού Αγροκτήματος.

Εκτός των παραπάνω στοιχείων που χαρακτηρίζουν το κλίμα της περιοχής Ναούσης, για το μικροκλίμα του Κεντρικού Αγροκτήματος θα πρέπει να σημειωθούν και τα παρακάτω στοιχεία που καταγράφηκαν από τα μετεωρολογικά δεδομένα στα τελευταία 25 χρόνια:

- Οι θερμοκρασίες κυμάνθηκαν κατά τους θερινούς μήνες, από 8° C οι ελάχιστες μέχρι 43,5° C οι μέγιστες και κατά τους χειμερινούς, από -12,5° C οι ελάχιστες μέχρι 23° C οι μέγιστες. Απόλυτη ελάχιστη -12,5° C (Δεκέμβριος 2001), απόλυτη μέγιστη 43,5° C (Ιούλιος 2007). Θερμοκρασίες άνω των 38° C το καλοκαίρι και κάτω των -10° C, το χειμώνα σημειώθηκαν οκτώ έτη από τα εικοσιπέντε.
- Μέση σχετική υγρασία 30-70% κατά τους θερινούς μήνες και 70-90% κατά τους χειμερινούς.
- Οι βροχοπτώσεις, από χρονιά σε χρονιά, κυμάνθηκαν από 418 mm την πιο ξηρή χρονιά (1989), μέχρι 1132 mm την πιο βροχερή χρονιά (2002).
- Ανοιξιάτικοι παγετοί κατά τη βλαστική περίοδο των δένδρων σημειώθηκαν εννιά χρονιές, εκ των οποίων τα έτη 1996, 1998, 2003 και 2005 ισχυροί, κάτω των -4° C με σοβαρές επιπτώσεις στην παραγωγή.
- Άνεμοι πνέουν ασθενείς, σπάνια ισχυροί.
- Συχνά κατά το Μάιο και τον Ιούνιο σημειώνονται βροχοπτώσεις με δυσμενείς επιπτώσεις στον καρπό.
- Η εξάτμιση κυμαινόταν από 80 mm μέχρι 150 mm το χρόνο.

Γενικά στοιχεία για τις ποικιλίες που αξιολογήθηκαν

Όλες οι ποικιλίες κερασιάς που περιγράφονται ανήκουν

στο είδος *Prunus avium* και της βυσσινιάς στο είδος *Prunus cerasus*.

Στις ποικιλίες κερασιάς περιλαμβάνονται οι παρακάτω κατηγορίες αυτών, ως προς το χρώμα του καρπού και την τραγανότητα της σάρκας, που επικράτησε να διαχωρίζονται για πρακτικούς λόγους:

- Όλες ανήκουν στις κόκκινες ή μαύρες ποικιλίες, με κόκκινου έως μαύρου χρώματος επιδερμίδα και κόκκινη σάρκα.
- Μία ανήκει στις μαλακόσαρκες ποικιλίες, που ανήκουν στην Ιουλιανή παραλλαγή και πέντε τραγανόκαρπες, που ανήκουν στην παραλλαγή *Duracina* ή ελληνιστί Τραγανά.

Όσον αφορά την ποικιλία βυσσινιάς, αυτή ανήκει στις μαύρες ή σκούρες κόκκινες ποικιλίες, που έχουν σκούρου κόκκινου χρώματος καρπό, με σκούρη κόκκινη σάρκα και κόκκινο χυμό. Όλες οι ποικιλίες αυτής της κατηγορίας είναι αυτογόνιμες.

Ο καρπός των τραγανών ποικιλιών κερασιάς, χρησιμοποιείται κυρίως για νωπή κατανάλωση, ενώ των μαλακόσαρκων για μεταποίηση σε χυμό και μαρμελάδες και δευτερευόντως για νωπή κατανάλωση.

Ο καρπός των μαύρων ποικιλιών, που ανήκει η περιγραφόμενη ποικιλία βυσσινιάς, προτιμάται για χυμούς και ποτά. Μεγάλη σημασία έχει η περιεκτικότητα του καρπού βυσσινιάς σε οξέα και σάκχαρα.

Όσον αφορά στις αποδόσεις της κερασιάς, οι ποικιλίες ταξινομούνται στις παρακάτω κατηγορίες, με βάση τις μέγιστες αποδόσεις ανά δένδρο, εμβολιασμένες σε υποκείμενο αγριοκερασιάς:

- πολύ μεγάλων αποδόσεων (100 kg και άνω),
- μεγάλων αποδόσεων (75 – 100 kg),
- μέτριων αποδόσεων (50 – 75 kg),
- μικρών αποδόσεων (40 – 50 kg) και
- πολύ μικρών αποδόσεων (κάτω των 40 kg).

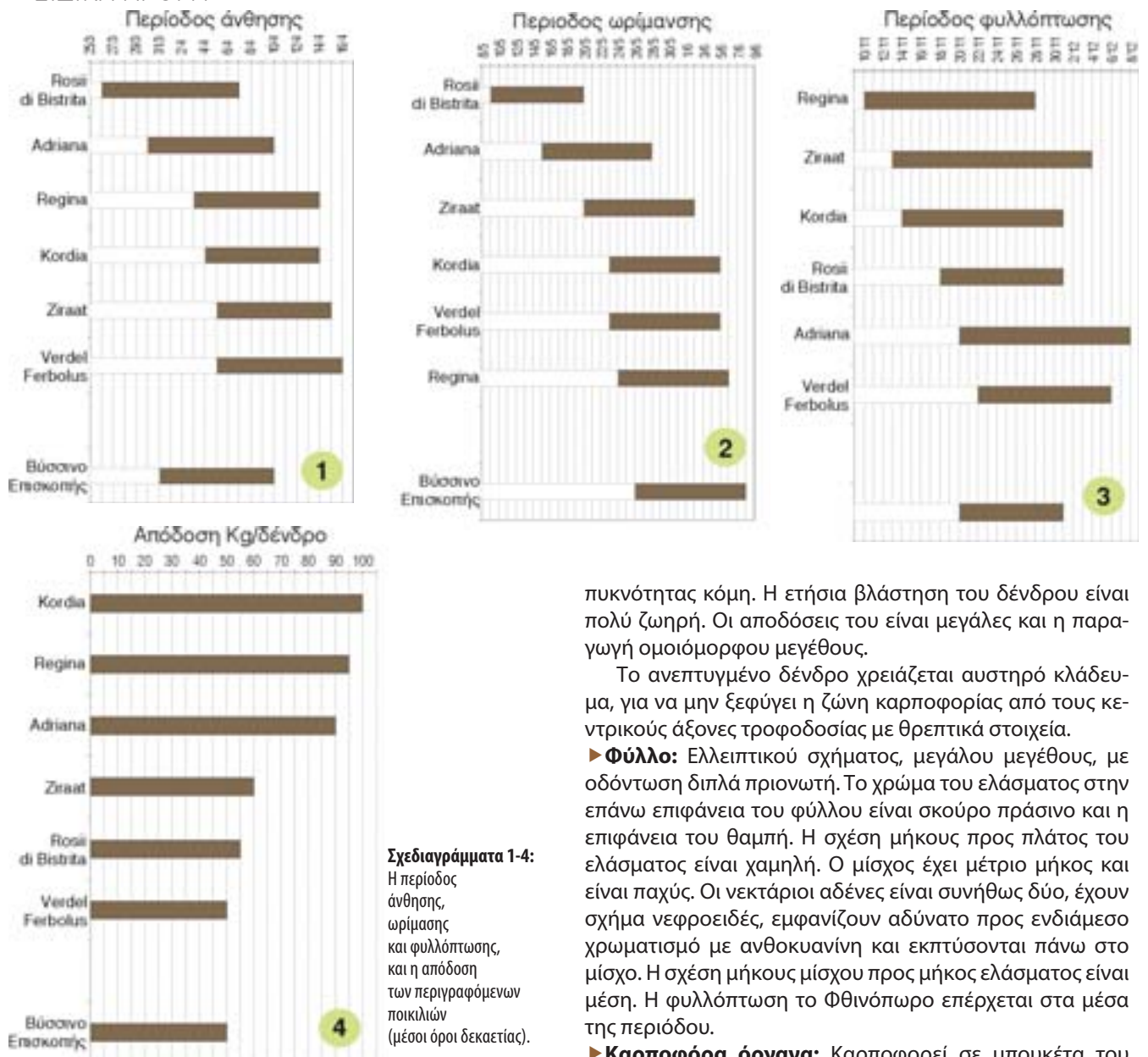
Όσον αφορά στις αποδόσεις της βυσσινιάς, οι ποικιλίες ταξινομούνται βάση των μέγιστων αποδόσεων ανά δένδρο, εμβολιασμένες σε υποκείμενο αγριοκερασιάς, στις εξής κατηγορίες:

- Πολύ μεγάλων αποδόσεων (60 kg και άνω),
- μεγάλων αποδόσεων (50 – 60 kg),
- μέτριων αποδόσεων (40 – 50 kg),
- μικρών αποδόσεων (30 – 40 kg) και
- πολύ μικρών αποδόσεων (κάτω των 30 kg).

A. Συγκριτικά χαρακτηριστικά περιγραφόμενων ποικιλιών

Μια συγκριτική παρουσίαση των χαρακτηριστικών των περιγραφόμενων ποικιλιών δίνεται στα Σχεδιαγράμματα 1-4 όσον αφορά την περίοδο άνθησης, ωρίμασης και φυλλόπτωσης, καθώς και την απόδοση.

Στον Πίνακα 3 συνοψίζονται τα συγκριτικά χαρακτηριστικά των ποικιλιών όσον αφορά το δένδρο, τα καρποφόρα όργανα, το φύλλο, το άνθος, τον καρπό και τον πυρήνα, τα οποία πιο αναλυτικά περιγράφονται παρακάτω.

Σχεδιαγράμματα 1-4:
Η περίοδος άνθησης, ωρίμανσης και φυλλόπτωσης, και η απόδοση των περιγραφόμενων ποικιλιών (μέσοι όροι δεκαετίας).

Β. Περιγραφή και αξιολόγηση περιγραφόμενων ποικιλιών

Ποικιλία Adriana

- **Γενικά:** Κόκκινη, τραγανή ποικιλία, μεσοπρώιμης εποχής ωρίμανσης, με μεγάλο μέγεθος καρπού.
- **Καταγωγή και εξάπλωση:** Δημιουργήθηκε από τον G. Bargioni στο Istituto Sperimentale Frutticoltura di Verona της Ιταλίας, το 1964. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών ISF 123 x Mora di Cazzano. Το Ι.Φ.Δ. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 1999. Καλλιεργείται στη χώρα καταγωγής της και σε μικρές εκτάσεις στους Νομούς Ημαθίας και Πέλλας.
- **Δένδρο:** Μεγάλου μεγέθους, ημιορθόκλαδο, με μέσες

πυκνότητας κόμη. Η ετήσια βλάστηση του δένδρου είναι πολύ ζυερή. Οι αποδόσεις του είναι μεγάλες και η παραγωγή ομοιόμορφου μεγέθους.

Το ανεπτυγμένο δένδρο χρειάζεται αυστηρό κλάδεμα, για να μην ξεφύγει η ζώνη καρποφορίας από τους κεντρικούς άξονες τροφοδοσίας με θρεπτικά στοιχεία.

► **Φύλλο:** Ελλειπτικού σχήματος, μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή. Το χρώμα του ελάσματος στην επάνω επιφάνεια του φύλλου είναι σκούρο πράσινο και η επιφάνεια του θαμπή. Η σχέση μήκους προς πλάτος του ελάσματος είναι χαμηλή. Ο μίσχος έχει μέτριο μήκος και είναι παχύς. Οι νεκτάριοι αδένες είναι συνήθως δύο, έχουν σχήμα νεφροειδές, εμφανίζουν αδύνατο προς ενδιάμεσο χρωματισμό με ανθοκυανίνη και εκπτύσσονται πάνω στο μίσχο. Η σχέση μήκους μίσχου προς μήκος ελάσματος είναι μέση. Η φυλλόπτωση το Φθινόπωρο επέρχεται στα μέσα της περιόδου.

► **Καρποφόρα όργανα:** Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται στη βάση των βλαστών. Η πυκνότητα των καρποφόρων οργάνων επί των βλαστών είναι μέτρια. Η έκπτυξη των ετήσιων βλαστών γίνεται συνήθως στην κορυφή των διετών. Ο αριθμός των ανθοφόρων οφθαλμών ανά καρποφόρο όργανο είναι μικρός και από κάθε οφθαλμό εκπτύσσονται δύο ως τρία άνθη. Το σχήμα των ανθοφόρων οφθαλμών είναι κωνικό.

► **Άνθος:** Τα άνθη φέρουν πέταλα επιμήκη καρδίοσχημα, έλοβα, μέτριου προς μεγάλο μεγέθους και ο ύπερος είναι

μικρότερος των στημόνων. Η άνθηση είναι πρώιμη, ανθίζει μία ημέρα αργότερα από την B. Burlat.

Η ποικιλία είναι **αυτοασυμβίβαστη** και χρειάζεται σταυροεπικονίαση. Τα ποσοστά καρπόδεσης, από σχετικά πειράματα του Ι.Φ.Δ., είναι μικρά και ανέρχονται στο 17,3% των ανθέων κατά μέσο όρο, στις περιοχές όπου βρίσκονται οι πειραματικοί του Ι.Φ.Δ.

► **Καρπός:** Σχήματος νεφροειδούς, μεγάλου και ομοιόμορφου μεγέθους, χρώματος επιδερμίδας μαονιού. Η επιδερμίδα του φέρει ευδιάκριτα στίγματα, μέσου μεγέθους και πυκνά. Η κοιλιακή ραφή είναι ευδιάκριτη, εξογκωμένη, με χρωματισμό σκουρότερο της επιδερμίδας. Το ακροκάρπιο είναι κοίλο, βρίσκεται προς το μέρος της κοιλίας και εμφανίζει φελλώδη ιστό μικρού μεγέθους στο άκρο. Η κοιλότητα του ποδίσκου αποκτά, με την πάροδο της ωρίμανσης, μια σκουρότερη απόχρωση, χαρακτηριστικό της ποικιλίας. Η σάρκα του είναι τραγανή, κρεμ έως ροζ χρώματος, με υπόγλυκη γεύση και καλή γευστικότητα. Η περιεκτικότητα σε χυμό είναι ενδιάμεση προς υψηλή και το χρώμα αυτού ροζ. Μένει αρκετή σάρκα στον πυρήνα. Ο ποδίσκος του καρπού είναι κοντός προς μέσου μήκους, η δύναμη απόσπασής του από τον καρπό είναι ισχυρή και η δύναμη απόσπασής του από το καρποφόρο όργανο είναι ισχυρή προς ενδιάμεση, ενώ παρουσιάζει λίγα βράκτια φύλλα.

Ωριμάζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαΐου, έξι ημέρες μετά από την B. Burlat και 15 ημέρες πριν από την Τραγανά Εδέσσης. Ο καρπός μπορεί να μείνει ανηρημένος στο δένδρο, μετά την ωρίμανση, για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς να ζημιωθεί σοβαρά.

Παρουσιάζει ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο και μέτρια ανθεκτικότητα στη μονιλία (*Monilinia laxa*).

► **Πυρήνας:** Σχήματος ωσειδούς, μεγάλου μεγέθους. Το άκρο του είναι πιεσμένο και η ραφή σχηματίζει διπλή τρόπιδα. Η σχέση βάρους πυρήνα προς καρπού είναι μικρή και η σχέση μεγέθους πυρήνα προς καρπού, μέση. Η σύμφυση του με τη σάρκα είναι ισχυρή.

► **Επικονιαστές:** Σχετικά πειράματα δεν έχουν γίνει στο Ι.Φ.Δ. Από παρατηρήσεις όμως, φαίνεται να επικονιάζεται από την B. Burlat, τη Lapins και τη Van.

Στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως καλοί επικονιαστές της οι ποικιλίες Ferrovina, Vittoria, Giorgia, Mora di Cazzano και Van.

► **Συμπεράσματα:** Αξιόλογη ποικιλία όσον αφορά την εποχή ωρίμανσής της, την ποιότητα του καρπού και την αντοχή του στο σχίσσιμο. Το Ι.Φ.Δ. λαμβάνει αντιφατικές πληροφορίες, όσον αφορά τις αποδόσεις της, από τους παραγωγούς που την καλλιεργούν. Ίσως θα πρέπει να προσεχτεί το ότι χρειάζεται αυστηρά κλαδεύματα για να μην ξεφεύγει η ζώνη καρποφορίας από τους κεντρικούς άξονες τροφοδοσίας με θρεπτικά στοιχεία. Ίσως πάλι να μην επικονιάζεται κατάλληλα στις περιοχές που εμφανίζει πρόβλημα καρπόδεσης. Οι παραγωγικές δυνατότητές της ξεπερνούν αυτές που έδειξε στις συλλογές αξιολόγησης του Ι.Φ.Δ.

Προτείνεται για καλλιέργεια, αρκεί να συγκαλλιεργηθεί με ποικιλίες οι οποίες αποδεδειγμένα συνανθίζουν μαζί της και την επικονιάζουν.

Ποικιλία Kordia

► **Συνώνυμα:** Attika, Techlo, Techlo II, Teclovicka II.

► **Γενικά:** Κόκκινη, τραγανή ποικιλία, μεσοψιμης εποχής ωρίμανσης, με μεγάλο μέγεθος καρπού.

► **Καταγωγή και εξάπλωση:** Είναι σπορόφυτο αγνώστων γονέων. Επιστημάνθηκε από το Research Institute for Fruit Growing and Breeding of Holovousy, στο Techlovice της ανατολικής Βοημίας της πρώην Τσεχοσλοβακίας και νυν Τσεχίας, το 1963. Το πρώτο της όνομα ήταν Teclovicka II. Καλλιεργείται στην κεντρική Ευρώπη. Τελευταία παρουσιάζει μεγάλη δυναμική φυτεύσεων και στη χώρα μας.

► **Δένδρο:** Μετρίου έως μεγάλου μεγέθους, πλαγιόκλαδου σχήματος, με πυκνή κόμη. Η ετήσια βλάστηση του δένδρου είναι ζωηρή και πολύ ζωηρή στα νεαρά δένδρα. Οι αποδόσεις του είναι μεγάλες. Παρουσιάζει ευαισθησία στους ανοιξιάτικους παγετούς. Έχει πολύ καλή συμπεριφορά στα υποκείμενα της σειράς Gisela.

► **Φύλλο:** Ελλειπτικού σχήματος, μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή. Το χρώμα του ελάσματος στην επάνω επιφάνεια του φύλλου είναι σκούρο πράσινο και η επιφάνεια του θαμπή. Η σχέση μήκους προς πλάτος του ελάσματος είναι χαμηλή. Ο μίσχος είναι μέσου μήκους και πάχους. Οι νεκτάριοι αδένες είναι συνήθως δύο, έχουν σχήμα νεφροειδές, εμφανίζουν έντονο χρωματισμό με ανθοκυανίνη και εκπύσσονται πάνω στον μίσχο. Η σχέση μήκους μίσχου προς μήκος ελάσματος είναι χαμηλή. Η φυλλόπτωση το Φθινόπωρο είναι πρώιμη.

► **Καρποφόρα όργανα:** Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών. Η πυκνότητα των καρποφόρων οργάνων επί των βλαστών είναι μεγάλη. Η έκπτυξη των ετήσιων βλαστών γίνεται συνήθως στην κορυφή των διετών. Ο αριθμός των ανθοφόρων οφθαλμών ανά καρποφόρο όργανο είναι μέτριος και από κάθε οφθαλμό εκπύσσονται δύο ως τέσσερα άνθη. Το σχήμα των ανθοφόρων οφθαλμών είναι κωνικό.

► **Άνθος:** Τα άνθη φέρουν πέταλα κυκλικά, έλοβα, μετρίου μεγέθους και ο ύπερος είναι μικρότερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι όψιμη, ανθίζει οκτώ ημέρες αργότερα από την B. Burlat, σχεδόν μαζί με την Τραγανά Εδέσσης.

Η ποικιλία είναι **αυτοασυμβίβαστη** και χρειάζεται σταυροεπικονίαση. Τα ποσοστά καρπόδεσης, από σχετικά πειράματα του Ι.Φ.Δ., είναι πολύ μικρά και ανέρχονται κατά μέσο όρο μόλις στο 8,5% του αριθμού των ανθέων, στις περιοχές όπου βρίσκονται οι πειραματικοί του Ι.Φ.Δ. Στο σημείο που είναι εγκατεστημένη η ποικιλία, δεν υπάρχουν οψιμανθείς ποικιλίες και ίσως αυτό να δικαιολογεί τα χαμηλά ποσοστά καρπόδεσης.

► **Καρπός:** Καρδιόσχημος, μεγάλου μεγέθους, χρώματος επιδερμίδας μαονιού. Η επιδερμίδα του φέρει ευδιάκριτα στίγματα, μεγάλου μεγέθους και πυκνά. Η κοιλιακή ραφή είναι ευδιάκριτη, πιεσμένη, με χρωματισμό σκουρότερο της επιδερμίδας. Το ακροκάρπιο είναι πιεσμένο, βρίσκεται προς το μέρος της κοιλίας και εμφανίζει φελλώδη ιστό μικρού μεγέθους στο άκρο. Η σάρκα του είναι πολύ τραγανή, κόκκινου χρώματος, με ενδιάμεση προς γλυκιά γεύση και μέτρια προς καλή γευστικότητα. Η περιεκτικότητα σε χυμό είναι ενδιάμεση προς χαμηλή και το χρώμα αυτού πορφυρό. Μένει μέτρια έως αρκετή ποσότητα σάρκας στον πυρήνα. Ο ποδίσκος του καρπού είναι μέσου μήκους έως μακρής, η δύναμη απόσπασής του από τον καρπό είναι ισχυρή και η δύναμη απόσπασής του από το καρποφόρο όργανο είναι ενδιάμεση, ενώ δεν παρουσιάζει βράκτια φύλλα.

Ωριμάζει στα τέλη Μαΐου, 15 ημέρες μετά από την B. Burlat και έξι ημέρες πριν από την Τραγανά Εδέσσης.

Παρουσιάζει μέτρια ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο και σχετική ευαισθησία στο κυλινδροσπόριο (*Cylindrosporium pruni-cerasi*). Εμφανίζει κατά καιρούς μικρό ποσοστό δίδυμων καρπών.

► **Πυρήνας:** Σχήματος ωοειδούς, μέσου μεγέθους. Το άκρο του είναι πιεσμένο και η ραφή σχηματίζει διπλή τρόπιδα. Η σχέση βάρους πυρήνα προς καρπού είναι μεγάλη και η σχέση μεγέθους πυρήνα προς καρπού, μέση προς μικρή. Η σύμφυση του με τη σάρκα είναι μέτρια προς ισχυρή.

► **Επικονιαστές:** Σχετικά πειράματα δεν έχουν γίνει στο Ι.Φ.Δ. Από παρατηρήσεις όμως, φαίνεται να επικονιάζεται από τη Ferrovina, τη Regina και την Cristalina. Στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως καλοί επικονιαστές της οι ποικιλίες Regina, Hedelfinger και Van.

► **Συμπεράσματα:** Ποικιλία με μεγάλη εμπορική αξία, που παρουσιάζει μεγάλη δυναμική φυτεύσεων και στη χώρα μας. Συνδυάζεται πολύ καλά με τα υποκείμενα της σειράς Gisela, δίνει καλής ποιότητας καρπό, μεγάλου μεγέθους, που απορροφάται εύκολα από τις αγορές.

Προτείνεται για καλλιέργεια, αρκεί να συγκαλλιεργηθεί με οψιμανθείς ποικιλίες που αποδεδειγμένα την επικονιάζουν.

Ποικιλία Regina

► **Γενικά:** Κόκκινη, τραγανή ποικιλία, όψιμης εποχής ωρίμανσης, με μεγάλο προς μέτριο μέγεθος καρπού.

► **Καταγωγή και εξάπλωση:** Δημιουργήθηκε στη Γερμανία από το Jork Experiment Station, το 1957. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών Schneiders Spate Knorpelkirsche x Rube. Καλλιεργείται στην Κεντρική Ευρώπη. Τελευταία παρουσιάζει δυναμική φυτεύσεων και στη χώρα μας.

► **Δένδρο:** Μετρίου έως μεγάλου μεγέθους, ημιορθόκλαδο, με μέτριας πυκνότητας κόμη. Σχηματίζει πυραμιδοειδή κόμη από μόνο του, εάν δεν του γίνουν παρεμβάσεις διαμόρφωσης. Η ετήσια βλάστηση του δένδρου είναι μέτριας ζωηρότητας. Οι αποδόσεις του είναι μεγάλες. Έχει πολύ καλή συμφωνία με νάνα υποκείμενα.

► **Φύλλο:** Ελλειπτικού σχήματος, πολύ μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή. Το χρώμα του ελάσματος

Πίνακας 3. Συγκριτικά στοιχεία περιγραφόμενων ποικιλιών

Ποικιλίες	Adriana
Συγκριτικά στοιχεία	
Δένδρο	
Τύπος	κανονικός
Ζωηρότητα βλάστησης	πολύ ζωηρό
Σχήμα	κανονικό προς ορθόκλαδο
Παραγωγικότητα (kgf / δένδρο)	90
Καρποφόρα όργανα	
Τύπος	μπουκέτα Μαΐου
Κατανομή στους βλαστούς	στη βάση
Πυκνότητα	μέτρια
Αριθμός ανθοφόρων οφθαλμών / στερ	2 ως 3
Φύλλο	
Σχήμα ελάσματος	ελλειπτικό
Μέγεθος ελάσματος	μεγάλο
Μέσο μήκος ελάσματος (cm)	14,2
Μέσο πλάτος ελάσματος (cm)	6,65
Αναλογία μήκους ελάσματος / πλάτος	1 / 0,47
Μέσο μήκος μίσχου (cm)	4,24
Μέσο πάχος μίσχου (cm)	0,19
Αναλογία μήκος μίσχου / μήκος ελάσματος	1 / 3,35
Συνήθης αριθμός νεκτάρων αδένων	2
Άνθος	
Αριθμός ανθέων / ανθοφόρο οφθαλμό	2 ως 3
Σχήμα πετάλλων	καρδιόσχημο επίμηκες
Ύπερος σε σχέση με στήμονες	μικρότερος
Καρπός	
Σχήμα καρπού	νεφροειδής
Μέσο μήκος καρπού (mm)	21,5
Μέσο πλάτος καρπού (mm)	25,6
Μέσο πάχος καρπού (mm)	20,95
Μέγεθος καρπού	μεγάλο
Μέσο βάρος καρπού (gr)	7,9
Χρώμα επιδερμίδας	μαόνι
Τραγανότητα σάρκας	τραγανή
Σάκχαρα	16,2
Οξέα	8,8
Αναλογία οξέων / σακχάρων	1 / 1,8
Μέσο μήκος ποδίσκου (cm)	4,0
Πυρήνας	
Σχήμα πυρήνα	ωοειδές
Μέσο μήκος πυρήνα (mm)	10,1
Μέσο πλάτος πυρήνα (mm)	9,8
Μέσο πάχος πυρήνα (mm)	7,4
Μέγεθος πυρήνα	μεγάλο
Μέσο βάρος πυρήνα (gr)	0,56
Σχέση βάρους πυρήνα / καρπού	1 / 14,1
Σχέση μεγέθους πυρήνα / καρπού	1 / 15,7

	Kordia	Regina	Rosii di Bistrita	Verdel Ferbolus	Ziraat	Βύσσινο Επισκοπής
	κανονικός	κανονικός	κανονικός	κανονικός	κανονικός	κανονικός
	ζωηρό	ενδιάμεσο	ζωηρό	ζωηρό	ζωηρό	πολύ ζωηρό
	πλαγιόκλαδο	ημιορθόκλαδο	ορθόκλαδο	ορθόκλαδο	ορθόκλαδο	πλαγιόκλαδο
	100	95	55	50	60	50
	μπουκέτα Μαΐου	μπουκέτα Μαΐου	μπουκέτα Μαΐου	μπουκέτα Μαΐου	μπουκέτα Μαΐου	λεπτοκλάδια, ροζέττες
	σε όλο το μήκος	σε όλο το μήκος	σε όλο το μήκος	σε όλο το μήκος	σε όλο το μήκος	στη βάση
	πυκνή	πυκνή	πυκνή	πυκνή	πυκνή	αραιή
	4 ως 6	5 ως 7	4 ως 5	3	6 ως 7	1
	ελλειπτικό	ελλειπτικό	αντσειδές	αντσειδές	ελλειπτικό	ελλειπτικό
	μεγάλο	πολύ μεγάλο	μεγάλο	πολύ μεγάλο	πολύ μεγάλο	μέσο
	14,9	15,9	13,7	15,8	15,7	10,7
	6,63	6,84	6,18	7,6	7,29	5,45
	1 / 0,44	1 / 0,43	1 / 0,45	1 / 0,48	1 / 0,46	1 / 0,51
	4,06	3,88	5,16	5,12	4,29	2,59
	0,18	0,19	0,15	0,20	0,19	0,15
	1 / 3,67	1 / 4,09	1 / 2,66	1 / 3,09	1 / 3,66	1 / 4,13
	2	2	2	2	2 ως 5	1
	2 ως 4	3 ως 4	2 ως 3	3 ως 4	3 ως 4	2 ως 3
	στρογγυλο	στρογγυλο	ριπιδσειδές	ριπιδσειδές	στρογγυλο	στρογγυλο
	μικρότερος ή ίσος	ίσος ή μεγαλύτερος	ίσος ή μεγαλύτερος	μικρότερος ή ίσος	ίσος ή μικρότερος	ίσος ή μεγαλύτερος
	καρδιόσχημος	καρδιόσχημος	νεφροειδής	νεφροειδής	καρδιόσχημος	σφαιρικός πιεσμένος
	24,9	22,6	22,3	21,2	24,5	18,2
	24,45	23,6	23,0	24,0	27,1	21,1
	20,6	20,2	19,9	20,3	22,7	18,3
	μεγάλο	μεγάλο προς μέτριο	μεγάλο προς μέτριο	μεγάλο προς μέτριο	πολύ μεγάλο	μεγάλο
	8,0	7,1	7,2	7,1	9,75	5,45
	μαόνι	μαόνι	μαόνι	κόκκινο	μαόνι	μαόνι
	πολύ τραγανή	τραγανή	μαλακή	τραγανή	ενδιάμεση	μαλακή
	16,8	16,3	20,9	19,5	15,8	15,0
	7,6	7,1	15,8	12,5	7,3	15,4
	1 / 2,2	1 / 2,3	1 / 1,3	1 / 1,6	1 / 2,2	1 / 0,97
	4,8	4,9	4,6	4,4	4,7	5,3
	ωοειδές	ωοειδές	ωοειδές	ελλειπτικό	ωοειδές	σφαιρικό
	12,9	12,2	11,5	11,0	11,8	10,3
	9,0	9,7	8,6	9,1	9,5	10,0
	7,15	7,7	6,5	7,4	7,9	7,8
	μέτριο	μεγάλο προς μέτριο	μικρό	μέτριο	μέτριο	πολύ μεγάλο
	0,43	0,49	0,36	0,42	0,47	0,42
	1 / 18,6	1 / 14,5	1 / 20,0	1 / 16,9	1 / 20,7	1 / 13,0
	1 / 15,1	1 / 11,8	1 / 15,9	1 / 13,9	1 / 17,0	1 / 8,75

στην επάνω επιφάνεια του φύλλου είναι μέσο πράσινο και η επιφάνεια του στίλπνυ. Η σχέση μήκους προς πλάτος του ελάσματος είναι χαμηλή. Ο μίσχος είναι βραχύς και παχύς. Οι νεκτάριοι αδένες είναι συνήθως δύο, έχουν σχήμα νεφροειδές, εμφανίζουν ενδιάμεσο χρωματισμό με ανθοκυανίνη και εκπτύσσονται πάνω στον μίσχο. Η σχέση μήκους μίσχου προς μήκος ελάσματος είναι χαμηλή. Η φυλλόπτωση το Φθινόπωρο είναι πρώιμη.

► **Καρποφόρα όργανα:** Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών. Η πυκνότητα των καρποφόρων οργάνων επί των βλαστών είναι μεγάλη. Η έκπτυξη των ετήσιων βλαστών γίνεται συνήθως σε όλο το μήκος των διετών. Ο αριθμός των ανθοφόρων οφθαλμών ανά καρποφόρο όργανο είναι μέτριος και από κάθε οφθαλμό εκπτύσσονται τρία με τέσσερα άνθη. Το σχήμα των ανθοφόρων οφθαλμών είναι κωνικό έως ωοειδές.

► **Άνθος:** Τα άνθη είναι πολύ παραγωγικά, φέρουν πέταλα κυκλικά, έλοβα, μεγάλου προς μέσου μεγέθους και ο ύπερος είναι ίσος ή μεγαλύτερος των στημόνων. Η άνθηση είναι όψιμη, ανθίζει επτά ημέρες μετά την Β. Burlat, μαζί με την Τραγανά Εδέσσης.

Η ποικιλία είναι **αυτοασυμβίβαστη** και χρειάζεται σταυροεπικονίαση. Τα ποσοστά καρπόδεσης, από σχετικά πειράματα του Ι.Φ.Δ., είναι μεγάλα και ανέρχονται στο 48,0% των ανθέων κατά μέσο όρο, στις περιοχές όπου βρίσκονται οι πειραματικοί του Ι.Φ.Δ.

► **Καρπός:** Καρδίοσχημος έως επιμήκης καρδίοσχημος, μεγάλου προς μέτριου μεγέθους, χρώματος επιδερμίδας μαονιού. Η επιδερμίδα του φέρει ευδιάκριτα στίγματα, μέσου μεγέθους και πυκνά. Η κοιλιακή ραφή είναι ευδιάκριτη,

► **Πυρήνας:** Σχήματος ωοειδούς, μεγάλου προς μέσου μεγέθους. Το άκρο του είναι πιεσμένο και η ραφή σχηματίζει διπλή τρόπιδα. Η σχέση βάρους πυρήνα προς καρπού και μεγέθους πυρήνα προς καρπού είναι μικρή. Η σύμφυση του με τη σάρκα είναι αδύνατη έως χαλαρή.

► **Επικονιαστές:** Σχετικά πειράματα δεν έχουν γίνει στο Ι.Φ.Δ. Από παρατηρήσεις όμως, φαίνεται να επικονιάζεται από τη Ferrovía, την Kordia, την Cristalina και την Τραγανά Εδέσσης. Στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως καλοί επικονιαστές της οι ποικιλίες Kordia, Summit και Sam.

► **Συμπεράσματα:** Αξιόλογη ποικιλία όσον αφορά την εποχή ωρίμανσης του καρπού, την πολύ καλή συμφωνία της με νάνα υποκείμενα, την παραγωγικότητα και τον καλής ποιότητας καρπό της, που απορροφάται εύκολα από τις αγορές. Οι παραγωγικές δυνατότητές της ξεπερνούν αυτές που έδειξε στις συλλογές αξιολόγησης του Ι.Φ.Δ. Τελευταία παρουσιάζει μεγάλη δυναμική φυτεύσεων στη χώρα μας.

Προτείνεται για καλλιέργεια. Μπορεί να συγκαλλιεργηθεί με την Kordia, με την οποία αλληλεπικονιάζονται και έχουν διαδοχική ωρίμανση καρπού με διαφορά δύο ημερών περίπου.

Ποικιλία Rosii di Bistrita

► **Γενικά:** Κόκκινη, μαλακόσαρκη ποικιλία, πρώιμης εποχής ωρίμανσης, με μεγάλο προς μέτριο μέγεθος καρπού. Καταγωγή και εξάπλωση: Κατάγεται από τη Ρουμανία απ' όπου και εισήχθη. Εγκαταστάθηκε στις συλλογές αξιολόγησης του Ι.Φ.Δ. το 2000.

► **Δένδρο:** Μετρίου μεγέθους, ορθόκλαδο, με μέτριας πυ-

εξογκωμένη, με χρωματισμό σκουρότερο της επιδερμίδας. Το ακροκάρπιο είναι ελαφρώς κοίλο, βρίσκεται στο μέσον του καρπού και εμφανίζει φελλώδη ιστό μέσου μεγέθους στο άκρο. Η σάρκα του είναι τραγανή, ροζ χρώματος, με γλυκιά γεύση και μέτρια προς καλή γευστικότητα. Η περιεκτικότητα σε χυμό είναι ενδιάμεση προς χαμηλή και το χρώμα αυτού ροζ. Μένει ελάχιστη ποσότητα σάρκας στον πυρήνα έως καθόλου. Πρόκειται για εκπύρηνη ποικιλία. Ο ποδίσκος του καρπού είναι μακρύς έως μέσου μήκους, η δύναμη απόσπασής του από τον καρπό είναι πολύ ισχυρή και η δύναμη απόσπασής του από το καρποφόρο όργανο είναι ισχυρή, ενώ δεν παρουσιάζει βράκτια φύλλα.

Ωριμάζει στα τέλη Μαΐου με αρχές Ιουνίου, 16 με 17 ημέρες μετά από την Β. Burlat και τέσσερις με πέντε ημέρες πριν από την Τραγανά Εδέσσης.

Παρουσιάζει σχετική ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο και σχετική ευαισθησία στη μονιλία (*Monilinia laxa*).

κνότητας κόμη. Η ετήσια βλάστηση του δένδρου είναι ζωηρή έως μέτρια ζωηρή. Οι αποδόσεις του είναι μέτριες. Φύλλο: Αντσειδούς σχήματος, μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή. Το χρώμα του ελάσματος στην επάνω επιφάνεια του φύλλου είναι μέσο πράσινο και η επιφάνεια του θαμπή. Η σχέση μήκους προς πλάτος του ελάσματος είναι χαμηλή. Ο μίσχος είναι μακρύς και έχει μέσο πάχος. Οι νεκτάριοι αδένες είναι συνήθως δύο, έχουν σχήμα νεφροειδές, εμφανίζουν ενδιάμεσο χρωματισμό με ανθοκυανίνη και εκπτύσσονται πάνω στον μίσχο. Η σχέση μήκους μίσχου προς μήκος ελάσματος είναι υψηλή. Η φυλλόπτωση το Φθινόπωρο επέρχεται στα μέσα της περιόδου.

► **Καρποφόρα όργανα:** Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών. Η πυκνότητα των καρποφόρων οργάνων επί των βλαστών είναι μεγάλη. Η έκπτυξη των ετήσιων βλαστών γίνεται συ-

νήθως στην κορυφή των διετών. Ο αριθμός των ανθοφόρων οφθαλμών ανά καρποφόρο όργανο είναι μέτριος και από κάθε οφθαλμό εκπύσσονται δύο με τρία άνθη. Το σχήμα των ανθοφόρων οφθαλμών είναι κωνικό.

► **Άνθος:** Τα άνθη φέρουν ριπιδοειδή πέταλα, έλοβα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι ίσος ή μεγαλύτερος των στημόνων. Η άνθηση είναι πρώιμη, ανθίζει μαζί με την B. Burlat.

Η ποικιλία είναι **αυτοασυμβίβαστη** και χρειάζεται σταυροεπικονίαση. Τα ποσοστά καρπόδεσης, από σχετικά πειράματα του Ι.Φ.Δ., είναι μικρά προς κανονικά, ανέρχονται στο 21,4% των ανθέων κατά μέσο όρο, στις περιοχές όπου βρίσκονται οι πειραματικοί του Ι.Φ.Δ.

► **Καρπός:** Σχήματος νεφροειδούς, μεγάλου προς μέτριου μεγέθους, χρώματος επιδερμίδας μαουιού. Η επιδερμίδα του φέρει δυσδιάκριτα στίγματα, μικρού μεγέθους και πυκνά. Η κοιλιακή ραφή είναι δυσδιάκριτη, πιεσμένη, με χρωματισμό όμοιο με την επιδερμίδα. Το ακροκάρπιο είναι κοίλο, βρίσκεται στο μέσον του καρπού και εμφανίζει φελλώδη ιστό μέσου μεγέθους στο άκρο. Η σάρκα του είναι μαλακή, κόκκινου χρώματος, με γεύση ενδιάμεση, πλούσια και καλή γευστικότητα. Η περιεκτικότητα σε χυμό είναι υψηλή και το χρώμα αυτού πορφυρό. Μένει αρκετή σάρκα στον πυρήνα. Ο ποδίσκος του καρπού έχει μέσο μήκος, η δύναμη απόσπασής του από τον καρπό είναι ενδιάμεση προς αδύνατη και η δύναμη απόσπασής του από το καρποφόρο όργανο είναι ενδιάμεση, ενώ παρουσιάζει πολύ λίγα βράκτια φύλλα.

Ωριμάζει στα μέσα Μαΐου με αρχές Ιουνίου, μαζί ή μία μέρα μετά από την B. Burlat.

Παρουσιάζει μέτρια ανθεκτικότητα στο σχίσσιμο, καλύτερη από της B. Burlat. Σχίζει δακτυλιωτά στον ποδίσκο, σε μικρά ποσοστά όμως.

► **Πυρήνας:** Σχήματος ωοειδούς, μικρού μεγέθους. Το άκρο του είναι πιεσμένο και η ραφή σχηματίζει διπλή τρόπιδα. Η σχέση βάρους πυρήνα προς καρπού είναι πολύ μεγάλη και μεγέθους πυρήνα προς καρπού, μέση. Η σύμφυση του με τη σάρκα είναι ισχυρή.

► **Επικονιαστές:** Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Ι.Φ.Δ. Από παρατηρήσεις όμως, φαίνεται να επικονιάζεται από την B. Burlat και τη Lapins.

► **Συμπεράσματα:** Η Rosii di Bistruta είναι μια μαλακόσαρκτη ποικιλία, μετρίων αποδόσεων και μέτριας ποιότητας καρπού, που ωριμάζει σε μία περίοδο που τροφοδοτείται η αγορά με καλύτερης ποιότητας καρπό από άλλες, αξιολογότερες ποικιλίες. Παρουσιάζει μόνο γενετικό ενδιαφέρον λόγω του μετρίου μεγέθους, συμμαζεμένο δένδρο που σχηματίζει.

Δεν προτείνεται η διάδοσή της.

Ποικιλία Verdel Ferbolus

► **Συνώνυμα:** Ferbolus Verdel.

► **Γενικά:** Κόκκινη, τραγανή ποικιλία, μεσοόψιμης εποχής ωρίμανσης, με μεγάλο προς μέτριο μέγεθος καρπού.

Καταγωγή και εξάπλωση: Δημιουργήθηκε στο Institut National pour la Recherche Agronomique (INRA), Grande

Ferrade, Bordeaux της Γαλλίας. Είναι διασταύρωση των ποικιλιών Reverchon x Hedelfinger. Καλλιεργείται στη χώρα καταγωγής της, όπου και παρουσιάζει πολύ καλά ποιοτικά στοιχεία.

► **Δένδρο:** Μετρίου μεγέθους, ορθόκλαδο, με πυκνή κόμη. Η ετήσια βλάστηση του δένδρου είναι ζυγηρή. Δεν δείχνει να έχει παραγωγική τάση. Οι αποδόσεις του είναι μέτριες. Φύλλο: Ανττειδούς σχήματος, πολύ μεγάλου μεγέθους, με οδόντωση διπλά πριονωτή. Το χρώμα του ελάσματος στην επάνω επιφάνεια του φύλλου είναι μέσο πράσινο και η επιφάνεια του στίλβη. Η σχέση μήκους προς πλάτος του ελάσματος είναι μέση. Ο μίσχος είναι μακρύς και παχύς. Οι νεκτάριοι αδένες είναι συνήθως δύο, έχουν σχήμα νεφροειδές, εμφανίζουν έντονο χρωματισμό με ανθοκυανίνη και εκπύσσονται πάνω στον μίσχο. Η σχέση μήκους μίσχου προς μήκος ελάσματος είναι μέση. Η φυλλόπτωση το Φθινόπωρο επέρχεται στα μέσα της περιόδου.

► **Καρποφόρα όργανα:** Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών. Η πυκνότητα των καρποφόρων οργάνων επί των βλαστών είναι μεγάλη. Η έκπτυξη των ετήσιων βλαστών γίνεται συνήθως σε όλο το μήκος των διετών. Ο αριθμός των ανθοφόρων οφθαλμών ανά καρποφόρο όργανο είναι μικρός προς μέτριος και από κάθε οφθαλμό εκπύσσονται τρία με τέσσερα άνθη. Το σχήμα των ανθοφόρων οφθαλμών είναι κωνικό.

► **Άνθος:** Τα άνθη είναι παραγωγικά, μεγάλα, φέρουν ριπιδοειδή πέταλα, έλοβα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι μικρότερος ή ίσος των στημόνων. Η άνθηση είναι όψιμη, ανθίζει εννέα με δέκα ημέρες αργότερα από την B. Burlat.

Η ποικιλία είναι **αυτοασυμβίβαστη** και χρειάζεται σταυροεπικονίαση. Τα ποσοστά καρπόδεσης, από σχετικά πειράματα του Ι.Φ.Δ., είναι μεγάλα και ανέρχονται στο 47,0% των ανθέων κατά μέσο όρο, στις περιοχές όπου βρίσκονται οι πειραματικοί του Ι.Φ.Δ.

► **Καρπός:** Σχήματος νεφροειδούς, μεγάλου προς μέτριου μεγέθους, χρώματος επιδερμίδας κόκκινου. Η επιδερμίδα του φέρει ευδιάκριτα στίγματα, μικρού μεγέθους και πυκνά. Η κοιλιακή ραφή είναι ευδιάκριτη, πιεσμένη, με χρωματισμό σκουρότερο της επιδερμίδας. Στην περιοχή της κοιλιακής ραφής, η επιδερμίδα έχει συνήθως ανοιχτότερο χρωματισμό από τον υπόλοιπο καρπό. Το ακροκάρπιο είναι κοίλο, βρίσκεται στο μέσον του καρπού και εμφανίζει φελλώδη ιστό μετρίου μεγέθους στο άκρο. Η σάρκα του είναι τραγανή, ροζ χρώματος, με γεύση γλυκιά και καλή γευστικότητα. Η περιεκτικότητα σε χυμό είναι υψηλή και το χρώμα αυτού πορφυρό. Μένει αρκετή σάρκα στον πυ-

ρήνα. Ο ποδίσκος του καρπού έχει μέσο μήκος, η δύναμη απόσπασής του από τον καρπό, αλλά και από το καρποφόρο όργανο είναι ισχυρή, ενώ δεν παρουσιάζει βράκτια φύλλα.

Ωριμάζει στα τέλη Μαΐου, 15 ημέρες μετά από την B. Burlat και έξι ημέρες πριν από την Τραγανά Εδέσσης.

Παρουσιάζει σχετική ευαισθησία στη μονιλία (*Monilinia laxa*). Σχηματίζει πολλούς διπλούς καρπούς.

► **Πυρήνας:** Ελλειπτικού σχήματος, μέσου μεγέθους. Το άκρο του είναι ελαφρώς αιχμηρό και η ραφή σχηματίζει διπλή τρόπιδα. Η σχέση βάρους πυρήνα προς καρπού είναι μέση και μεγέθους πυρήνα προς καρπού, μικρή προς μέση. Η σύμφυσή του με τη σάρκα είναι ισχυρή.

► **Επικονιαστές:** Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Ι.Φ.Δ. Στη βιβλιογραφία αναφέρονται ως καλοί επικονιαστές, οι ποικιλίες Fercher (Arcina), Duroni 3, B. S. Hardy Giant, Ulster και Stella.

► **Συμπεράσματα:** Η Verdel Ferbolus είναι μια γαλλική ποικιλία, η οποία μας έρχεται με πολύ καλές περγαμηνές, όσον αφορά την παραγωγικότητά της και την ποιότητα καρπού. Ωστόσο δεν προσαρμόστηκε ικανοποιητικά στο ελληνικό εδαφοκλιματικό περιβάλλον, με αποτέλεσμα να εμφανίσει μέτρια παραγωγικότητα και μέτρια ποιότητα καρπού, η ωρίμανση του οποίου συμπίπτει με την ωρίμανση άλλων, αξιολογότερων ποικιλιών στη χώρα μας.

Δεν ενδείκνυται η διάδοσή της.

Ποικιλία Ziraat

► **Συνώνυμα:** Zero 900, 0900 Ziraat, Ziraat 0900.

► **Γενικά:** Κόκκινη, ημιτραγανή ποικιλία, μεσοψίμης εποχής ωρίμανσης, με πολύ μεγάλο μέγεθος καρπού.

► **Καταγωγή και εξάπλωση:** Τούρκικη ποικιλία, άγνωστης προέλευσης. Καλλιεργείται σε μεγάλη έκταση στη χώρα καταγωγής της και σε πολύ μικρές εκτάσεις στη χώρα μας. Το Ι.Φ.Δ. την εγκατέστησε στις συλλογές αξιολόγησής του το 2000. Σε προγενέστερο χρονικό διάστημα το Ι.Φ.Δ. εγκατέστησε στις συλλογές του μια άλλη ποικιλία τούρκικης προέλευσης, αγνώστου ονόματος, την οποία αξιολόγησε και περιέγραψε με το όνομα Τούρκικα. Τα χαρακτηριστικά αυτής της ποικιλίας ομοιάζουν πάρα πολύ με αυτά της Ziraat, με εξαίρεση μικροδιαφορές στο σχήμα του καρπού. Υποθέτουμε ότι πρόκειται για την ίδια ποικιλία.

► **Δένδρο:** Μετρίου μεγέθους, ορθόκλαδο, με μέτριας πυκνότητας κόμη. Η ετήσια βλάστηση του δένδρου είναι ζωηρή. Οι αποδόσεις του είναι μέτριες.

► **Φύλλο:** Ελλειπτικού σχήματος, πολύ μεγάλου μεγέθους,

με οδόντωση διπλά πριονωτή. Το χρώμα του ελάσματος στην επάνω επιφάνεια είναι σκούρο πράσινο και η επιφάνεια στιλπνή. Η σχέση μήκους προς πλάτος του ελάσματος είναι χαμηλή. Ο μίσχος έχει μέσο μήκος και είναι παχύς. Οι νεκτάριοι αδένες είναι δύο έως πέντε, έχουν σχήμα νεφροειδές, εμφανίζουν έντονο χρωματισμό με ανθοκυανίνη και εκπτύσσονται πάνω στο μίσχο και στην άκρη του ελάσματος. Η σχέση μήκους μίσχου προς μήκος ελάσματος είναι χαμηλή. Η φυλλόπτωση το Φθινόπωρο είναι πρώιμη.

► **Καρποφόρα όργανα:** Καρποφορεί σε μπουκέτα του Μαΐου, τα οποία εκφύονται σε όλο το μήκος των βλαστών. Η πυκνότητα των καρποφόρων οργάνων επί των βλαστών είναι μεγάλη. Η έκπτυξη των ετήσιων βλαστών γίνεται συνήθως σε όλο το μήκος των διετών. Ο αριθμός των ανθοφόρων οφθαλμών ανά καρποφόρο όργανο είναι μέτριος και από κάθε οφθαλμό εκπτύσσονται τρία με τέσσερα άνθη. Το σχήμα των ανθοφόρων οφθαλμών είναι κωνικό.

Άνθος: Τα άνθη είναι μεγάλα, φέρουν πέταλα κυκλικού σχήματος, έλοβα, μεγάλου μεγέθους και ο ύπερος είναι ίσος ή μικρότερος των στημόνων. Η άνθηση είναι όψιμη, ανθίζει οκτώ ημέρες αργότερα από την B. Burlat, σχεδόν μαζί με την Τραγανά Εδέσσης.

Η ποικιλία είναι **αυτοασυμβίβαστη** και χρειάζεται σταυροεπικονίαση. Τα ποσοστά καρπόδεσης είναι μικρά, από σχετικά πειράματα του Ι.Φ.Δ. ανέρχονται κατά μέσο όρο, μόλις στο 11,1% του αριθμού των ανθέων, στις περιοχές όπου βρίσκονται οι πειραματικοί του Ι.Φ.Δ.

► **Καρπός:** Καρδιόσχημος, πολύ μεγάλου μεγέθους, χρώματος επιδερμίδας μαονιού. Η επιδερμίδα του φέρει ευδιάκριτα στίγματα, μεγάλου μεγέθους και πυκνά. Η κοιλιακή ραφή είναι ευδιάκριτη, πεισμένη, με χρωματισμό σκουρότερο της επιδερμίδας. Το ακροκάρπιο είναι πεισμένο, βρίσκεται προς το μέρος της κοιλίας και δημιουργεί φελλώδη ιστό μεγάλου μεγέθους στο άκρο. Η σάρκα του είναι ημιτραγανή, ροζ χρώματος, με γεύση γλυκιά και μέτρια προς καλή γευστικότητα. Η περιεκτικότητα σε χυμό είναι υψηλή προς ενδιάμεση και το χρώμα αυτού ροζ. Μένει αρκετή σάρκα στον πυρήνα. Ο ποδίσκος του καρπού έχει μέσο μήκος, η δύναμη απόσπασής του από τον καρπό είναι ενδιάμεση και η δύναμη απόσπασής του από το καρποφόρο όργανο είναι ισχυρή, ενώ παρουσιάζει πολύ λίγα βράκτια φύλλα.

Ωριμάζει το τρίτο δεκαήμερο του Μαΐου, δεκατρείς ημέρες μετά από την B. Burlat και οκτώ ημέρες πριν από την Τραγανά Εδέσσης.

Παρουσιάζει ευαισθησία στο σχίσιμο.

► **Πυρήνας:** Σχήματος ωσειδούς, μετρίου μεγέθους. Το άκρο του είναι πεισμένο και η ραφή σχηματίζει διπλή τρόπιδα. Η σχέση βάρους πυρήνα προς καρπού είναι πολύ μεγάλη, ενώ η σχέση μεγέθους πυρήνα προς καρπού είναι μέση. Η σύμφυσή του με τη σάρκα είναι ισχυρή.

► **Επικονιαστές:** Δεν έχουν γίνει σχετικά πειράματα στο Ι.Φ.Δ. Από παρατηρήσεις όμως, φαίνεται να επικονιάζεται από την Kordia και τη Regina.

► **Συμπεράσματα:** Η Ziraat δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο εμπορικό ενδιαφέρον, λόγω των μέτριων αποδόσεων, σε σύγκριση με άλλες ποικιλίες που ωριμάζουν την ίδια περί-

οδο και δίνουν όμοια ή καλύτερη ποιότητα καρπού. Ίσως να πρέπει να ελεγχθεί περισσότερο όσον αφορά την εξεύρεση των κατάλληλων επικονιαστών της.

Δεν ενδείκνυται η διάδοσή της.

Βύσσινο Επισκοπής

► **Γενικά:** Μαύρη ή σκούρη κόκκινη ποικιλία βυσσινάς, πρώιμης εποχής ωρίμανσης, με μεγάλο μέγεθος καρπού.

► **Καταγωγή και εξάπλωση:** Επιστημάνθηκε από το Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων στην περιοχή Επισκοπής Νάουσας του Νομού Ημαθίας, σε οπωρώνα του ιδιώτη Χαλαραμπίδη Παρασκευά. Πρωτοεπιστημάνθηκε από τον φυτωριόχο Αβραάμ Αντώνιο στην περιοχή Αιγινίου Πιερίας. Πρόκειται μάλλον περί ελληνικού γενότυπου. Το Ι.Φ.Δ. την εγκατέστησε στις συλλογές του αξιολόγησης το 2000.

► **Δένδρο:** Μέτριου μεγέθους, πλαγιόκλαδο, με πυκνή κόμη. Σχηματίζει όμορφη και συμμαζεμένη σφαιρική κόμη από μόνο του, εάν δεν του γίνουν παρεμβάσεις διαμόρφωσης. Η ετήσια βλάστησή του είναι πολύ ζωηρή. Οι αποδόσεις του είναι μεγάλες.

► **Φύλλο:** Ελλειπτικού σχήματος, μέσου μεγέθους, με οδόντωση τριπλά πριονωτή. Το χρώμα του ελάσματος στην επάνω επιφάνεια είναι μέσο πράσινο και η επιφάνεια θαμπή. Η σχέση μήκους προς πλάτος του ελάσματος είναι μέση. Ο μίσχος είναι μακρύς και λεπτός. Οι νεκτάριοι αδένες είναι συνήθως ένας ανά φύλλο, έχουν σχήμα νεφροειδές, εμφανίζουν έντονο χρωματισμό με ανθοκυανίνη και εκπτώσσονται στην άκρη του ελάσματος ή στο μίσχο. Η σχέση μήκους μίσχου προς μήκος ελάσματος είναι μέση. Η έκπτυξη των φύλλων την Άνοιξη προηγείται της άνθησης. Η φυλλόπτωση το Φθινόπωρο είναι πρώιμη.

► **Καρποφόρα όργανα:** Καρποφορεί κυρίως σε λεπτοκλάδια αλλά και σε ροζέττες, οι οποίες εκφύονται στη βάση των βλαστών. Η πυκνότητα των καρποφόρων οργάνων επί των βλαστών είναι μικρή. Η έκπτυξη των ετήσιων βλαστών γίνεται συνήθως σε όλο το μήκος των διετών. Ο αριθμός των ανθοφόρων οφθαλμών ανά καρποφόρο όργανο είναι πολύ μικρός και από κάθε οφθαλμό εκπτώσσονται δύο ως τρία άνθη. Το σχήμα των ανθοφόρων οφθαλμών είναι ωοειδές.

► **Άνθος:** Τα άνθη είναι μεγάλου μεγέθους, αυτογόνιμα, έχουν πέταλα κυκλικά, μεγάλου μεγέθους, πολλά εκ των οποίων εμφανίζουν μεγάλη σχισμή κατά μήκος και ο ύπερος είναι ίσος ή μεγαλύτερος των στημόνων. Η άνθηση είναι πρώιμη, ανθίζει οχτώ ημέρες νωρίτερα από την Φλω-

ρίνης.

Η ποικιλία είναι **αυτογόνιμη** και δεν χρειάζεται σταυροεπικονίαση. Τα ποσοστά καρπόδεσης είναι μικρά, από πειράματα του Ι.Φ.Δ. ανέρχονται κατά μέσο όρο, στο 12,6% του αριθμού των ανθέων, στις περιοχές όπου βρίσκονται οι πειραματικοί του Ι.Φ.Δ. Ωστόσο αυτό δεν δείχνει ικανό να επηρεάσει τις αποδόσεις του δένδρου.

► **Καρπός:** Σχήματος σφαιρικού πιεσμένου, χρώματος επιδερμίδας μαονιού, μεγάλου μεγέθους. Η επιδερμίδα του δεν φέρει στίγματα. Η κοιλιακή ραφή είναι δυσδιάκριτη, πιεσμένη, με χρωματισμό όμοιο της επιδερμίδας. Το ακροκάρπιο είναι πιεσμένο, βρίσκεται στο μέσον του καρπού και εμφανίζει φελλώδη ιστό μικρού μεγέθους στο άκρο. Η σάρκα του είναι μαλακή, σκούρου κόκκινου χρώματος, με υπόξινη γεύση, καλής γευστικότητας. Η περιεκτικότητα σε χυμό είναι υψηλή και το χρώμα αυτού σκούρο κόκκινο. Παραμένει αρκετή σάρκα στον πυρήνα. Ο ποδίσκος του καρπού είναι μακρύς, η δύναμη απόσπασής του από τον καρπό είναι ισχυρή προς ενδιάμεση και η δύναμη απόσπασής του από το καρποφόρο όργανο είναι ενδιάμεση, ενώ παρουσιάζει πολλά βράκτια φύλλα.

Ωριμάζει πρώιμα, στις αρχές του Ιουνίου, 14 ημέρες πριν από την Φλωρίνης. Παρουσιάζει μικρό ποσοστό διπλών καρπών.

► **Πυρήνας:** Σχήματος σφαιρικού, πολύ μεγάλου μεγέθους. Το άκρο του είναι πιεσμένο και η ραφή σχηματίζει διπλή τρόπιδα. Η σχέση βάρους πυρήνα προς καρπού είναι πολύ μικρή, ενώ η σχέση μεγέθους πυρήνα προς καρπού είναι μέση προς μικρή. Η σύμφυσή του με τη σάρκα είναι ισχυρή.

► **Συμπεράσματα:** Το Βύσσινο Επισκοπής είναι μια πολύ αξιόλογη ποικιλία βυσσινάς, όσον αφορά τον εγκλιματισμό της στο ελληνικό εδαφοκλιματικό περιβάλλον, το καλοσηματισμένο δένδρο που δίνει, τις αποδόσεις της και την πολύ καλή ποιότητα καρπού που παράγει. Ο καρπός της ενδείκνυται να χρησιμοποιηθεί για παραγωγή χυμού και σπιτικών παρασκευασμάτων.

Θεωρείται εφάμιλλη των ποικιλιών Τριπόλεως και Φλωρίνης και μπορεί να συγκαλλιερηθεί μ' αυτές, καθότι ωριμάζει περίπου δέκα ημέρες νωρίτερα.

Ενδείκνυται η καλλιέργειά της σε μεμονωμένα δένδρα για την κάλυψη τοπικών αναγκών. Πολλαπλασιαστικό υλικό διατίθεται από το Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων.

Διόρθωση στο προηγούμενο τεύχος

Στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού, δηλαδή στο τεύχος 8/2010 και στο άρθρο του κ. Βασίλη Κουκουργιάννη με τίτλο "Ροδάκινα 2010" ο δαίμονας του τυπογραφείου έβαλε το χέρι του και γράψαμε ότι οι νέες φυτεύσεις συμπύρηνων είναι ασήμαντες τα **τελευταία 20 χρόνια ...**, ενώ το σωστό είναι **τα τελευταία 2 χρόνια ...**

Ζητάμε συγγνώμη και παρακαλούμε στη σελίδα 29, 8η γραμμή από επάνω, αλλάξτε το 20 σε 2.